

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

*«Характер взаємозв'язку тривожності та
прояву агресивності у українських жінок в
умовах війни»*

Виконала: здобувач 2 курсу,
групи ПС-21-2вм
спеціальності 053 «Психологія»
Ошєрова І.П.
Керівник: Юдіна А.В.,
канд.психол.наук

Дніпро,
2023

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи
Ошєрова І.П.

на тему:

«Характер взаємозв'язку тривожності та прояву агресивності у українських жінок в умовах війни»

Кваліфікаційна робота здобувача 2-го курсу, спеціальності «Психологія» (у форматі Магістр) (Університет імені Альфреда Нобєля, м. Дніпро, кафедра інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи) присвячена проблемі взаємозв'язку тривожності та прояву агресивності в українських жінок в умовах війни.

Актуальність обраної теми не викликає сумнівів, оскільки соціальні проблеми в основі яких лежать психологічні чинники особливо гостро постають під час війни.

Обґрунтовано, що зміна звичних умов життя призводить до значного підвищення тривожності та агресивності у жінок.

З'ясовано, що існує взаємозв'язок між тривожністю та проявом агресивності у жінок в умовах війни.

Акцентується, що увага приділяється саме вивченню стану тривожності та прояву агресивності жінками, які перебувають в умовах війни.

Розглядаючи вплив умов війни на тривожність та прояв агресивності українських жінок стверджується, що існує взаємозв'язок між зазначеними психологічними категоріями.

Розкрито, що стан тривожності може проявлятися в агресивній поведінці жінок в умові війни.

Зазначено, що стан тривожності і агресивності є найрозповсюдженішим явищем серед жінок в умовах війни.

Наголошено, щодо необхідності вчасного виявлення та роботи зі станом тривожності та агресивності у жінок в умовах війни та після нього.

За результатами емпіричного дослідження у роботі встановлено, наявність значимих зв'язків між показниками прояву тривожності та певних форм агресивності у українських жінок в умовах війни.

Обґрунтовано, що високий рівень прояву тривожності обумовлений певними психологічними особливостями.

Також в роботі представлено методичні рекомендації та заходи, спрямовані на профілактику виникнення тривожності та подолання агресивної поведінки у жінок в умовах війни.

Практична значущість полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані працівниками психологічних служб, практичними психологами під час консультування на різних етапах психотерапевтичної роботи з жінками, які перебувають в умовах війни.

Перелік ключових слів: українські жінки, війна, агресивність, тривожність, вплив тривожності.

SUMMARY
qualification work
Osherova I.
on the topic:

**" The Nature of the Relationship between Anxiety and Aggressiveness
Manifestation among Ukrainian Women in the War Conditions "**

Qualification work of the 2th year applicant (in magisters format), specialty «Psychology» (Alfred Nobel University, Dnipro, Ukraine, Department of Innovative Technologies in Pedagogy, Psychology and Social Work) is devoted to the problem of the relationship between anxiety and the manifestation of aggressiveness in Ukrainian women in wartime conditions.

The relevance of the chosen topic is beyond doubt, since social problems based on psychological factors are especially acute during the war.

It is substantiated that a change in the usual living conditions leads to a significant increase of anxiety and aggressiveness among women.

It was found that there is a relationship between anxiety and the manifestation of aggressiveness of women in war conditions.

It is emphasized that attention is paid to the study of the state of anxiety and manifestation of aggressiveness by women in war conditions.

Considering the influence of war conditions on the anxiety and aggressiveness of Ukrainian women, it is claimed that there is a relationship between the mentioned psychological categories.

It was revealed that the state of anxiety can be manifested in the aggressive behavior of women in the conditions of war.

It is noted that the state of anxiety and aggressiveness is the most common phenomenon among women in war conditions.

The need for timely detection and work with the state of anxiety and aggressiveness in women during and after the war was emphasized.

Based on the results of the empirical study, the work established the existence of significant relationships between indicators of anxiety and certain forms of aggressiveness among Ukrainian women in war conditions.

It is substantiated that the high level of manifestation of anxiety is caused by certain psychological features.

The work also presents methodical recommendations and measures aimed at preventing anxiety and overcoming aggressive behavior among women in war conditions.

The practical significance lies in the fact that the obtained results can be used by employees of psychological services, practical psychologists during counseling at various stages of psychotherapeutic work with women in war conditions.

Keywords: Ukrainian women, war conditions, aggressiveness, anxiety, influence of anxiety.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРИТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ТРИВОЖНОСТІ ТА ПРОЯВУ АГРЕСИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	12
1.1. Теоретичний аналіз підходів щодо вивчення тривожності особистості...	12
1.2. Теоретичний аналіз підходів щодо формування агресивної поведінки особистості	21
1.3. Психологічний аналіз переживання стану тривожності в умовах війни та ситуаціях невизначеності.....	28
Висновки до першого розділу	30
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ХАРАКТЕРУ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ТРИВОЖНОСТІ ТА ПРОЯВУ АГРЕСИВНОСТІ У УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ	32
2.1. Мета, завдання та загальна організація емпіричного дослідження	32
2.2. Аналіз результатів проведеного анкетування серед українських жінок, які перебувають в умовах війни.....	38
2.3. Результати вимірювання прояву тривожності та агресивної поведінки у українських жінок в умовах війни.....	40
2.4. Результати дослідження характеру взаємозв'язку тривожності та прояву агресивності у українських жінок в умовах війни.....	45
2.5. Методичні рекомендації та заходи, спрямовані на профілактику виникнення тривожності та подолання агресивної поведінки у жінок в умовах війни.....	51
Висновки до другого розділу.....	58
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	63
ДОДАТКИ	68